

■ **محمدرضا کائینی**

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدصادق موسوی شیرازی از مبارزان دیر پای انقلاب اسلامی است. وی طی پنج دهه گذشته بسا حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای رهبر شهید انقلاب اسلامی در ارتباط بوده و هم از این روی از سیره آن بزرگ‌نکته‌ها و خاطر‌های فراوان اندوخته است. او در گفت‌و شنود بی‌آمده، پاره‌ای از آنها را بازگو ساخته است.

■ ■ ■

در چه مقطعی و چگونه بسا حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای، رهبر شهید انقلاب اسلامی آشنا شدید و اولین دیدار شما در چه تاریخی انجام شد؟

بنده قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و پس از هجرت از نجف اشرف به علت فشارهای شدید رژیم بعث عراق و در نهایت استقرار در لبنان، به طور غیرقانونی و با گذرنامه‌های جعلی، بارها به ایران، عراق و دیگر کشورها مسافرت می‌کردم، ولی به لحاظ شرایط آن زمان، مدت اقامت در هر جا خیلی کوتاه و ارتباطاتم بسیار محدود و محرمانه بود. در مواردی نیز برای ارتباط با افراد از شگردهای نسبتاً پیچیده‌ای استفاده می‌کردم. بدین جهت وقتی به مشهد مشرف می‌شدم، به‌طور ناشناس و برای مدت بسیار کوتاهی می‌ماندم، چون می‌دانستم چهره‌های شناخته‌شده مبارز انقلابی از جمله حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (رض)، حتماً تحت نظر ساواک هستند و از طرف دیگر بیت پدربزرگم، مرحوم آیت‌الله العظمی سیدعبدالله شیرازی (قدس سره) هم محل تردد مخفیانه افراد مرتبط با رژیم است و حتی برخی بنابرین حضور در مشهد و در منزل جد بزرگوارم، کوتاه و گاهی نیز از پشتی انجام می‌گرفت که معمولاً مخصوص ورود و خروج بانوان و از چشم وابستگان به رژیم دور بود. به خاطر این ملاحظات، تلاشی برای ارتباط نزدیک با آیت‌الله خامنه‌ای وبقیه شخصیت‌های شناخته‌انقلاب نکردم، اما بارها از سوی حضرت امام‌خیمینی (اعلی‌الله مقامه) برای جدب بزرگوارم پیام‌های محرمانه آورده و به ایشان ابلاغ می‌کردم. بعد از بازگشت بنده از نوفل‌لوشناو به تهران در معیت حضرت امام و استقرار ایشان در مدرسه علوی و تعیین آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان مسئول تبلیغات دفتر امام، اینجانب از سوی برادر عزیزم مرحوم آقای فردوسی‌پور - که در همان قسمت و در کنار جناب آقای خامنه‌ای بودند- به ایشان معرفی شدم. داخل پراتنز از این نکته نیز درنگدم که مرحوم فردوسی‌پور از چهره‌های بسیار نزدیک به امام در نجف اشرف و پاریس بودند و از دوره اقامت در عراق، راه خوبی می‌شناختمند. آیت‌الله خامنه‌ای هم چون از دور نسبت به بنده ذهنیتی مثبت و از فعالیت‌های انقلابی من اطلاع داشتند، بنابراین به سرعت روابطمان شمیمانه شد. در روزهای نخستین پس از پیروزی انقلاب اسلامی، ایشان به من اختیار کردند که در مشهد مستقر شوم و مدیریت بیت جد بزرگوارم آیت‌الله العظمی شیرازی را به عهده بگیرم و در این صورت، به طور کامل از سوی ایشان و بیت امام حمایت و مورد تأسیس شدم. در روزهای اولیه انقلابی از جمله هم‌انگهی با من انجام می‌گرفت. بارها از بیروت به ایران آمده، مستقیماً به منزل آیت‌الله خامنه‌ای می‌رفتم و پیام مهمی را از سوی ایشان برای یاسر عرفات بردم و پاسخ او را نیز برایشان آوردم.

در نگاه کلی و طی سالیان آشنایی و از تباط با رهبر شهید خصال و ویژگی‌های برجسته ایشان را چگونه برمی‌شمارید؟
یکی از ویژگی‌های ارزنده حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ایمان راسخ و اعتقاد قلبی به حضرت امام خمینی بود و این ایمان در طول سالیان مبارزه و با تحمل زندان‌ها و تبعیدها و امور مربوط به لبنان، تقریباً یا از کاملاً نشان می‌کردند و ثبات این ویژگی در فراز و نشیب‌های ۴۷ ساله عمر جمهوری اسلامی، بسیار حائز اهمیت است. افرادی بوده و هستند که در دوران مبارزه و فعالیت‌های فراوان و مثبتی داشتند، اما در طول مسیر و در فراز و نشیب‌هایی که به طور طبیعی پیش می‌آید، هر کدام به شکلی یا به مقداری یا در مقطعی از مسیر اصلی فاصله گرفتند و حتی بعضی‌ای از آنان به کلی از انقلاب و نظام جدا شدند، اما ایشان با وجود همه تهدیدات و تحمل ترور شخص و شخصیت، همواره فدوی امام و انقلاب ماندند و هیچ‌وقت خود را طلبکار انقلاب و نظام نمی‌دانستند. من که با اکثر مسئولان نظام از نزدیک آشنایی داشته و دارم و خود نیز از سن ۱۲ سالگی و لحظه ورود حضرت امام به نجف در مسیر انقلاب قرار گرفتم، شاهد بودم افرادی با برداشتن چند قدم کوچک در مسیر نهضت خود را طلبکار می‌دانستند و بهره‌ررداری از امکانات و امتیازات نظام را حق مسلم خود می‌پنداشتند، ولی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، خود، خانواده و مهم‌تر از آن فرزندان و اطرافیان نزدیک‌شان به اعتراف دوستان و دشمنان، هیچ‌گاه از امتیازات نظام بهره‌ای نبردند.

از نقش آیت‌الله خامنه‌ای در دوران مبارزات انقلاب اسلامی در شهر مشهد و نیز کلیت ایران چه تحلیلی دارید؟

یکی از مراکز اصلی نهضت اسلامی، شهر مقدس مشهد و استان خراسان بود. چون وجود بارگاه ملکوتی حضرت ثامن‌الجبج (ع) در این شهر، خود مقصد همه عاشقان الهی(بت‌های ع) از طرف و اکناف به شمار می‌رفت و تردد زائران فراوان در طول سال، فرصت

گفت‌وگو

۸۸۵۲۳۰۶۰۶

«**یادها و یادمان‌هایی از سیره رهبر شهید انقلاب اسلامی**»

در گفت‌وشنود با حجت‌الاسلام والمسلمین سیدصادق موسوی شیرازی

خداوند در رهبری و شهادت او بر کات بزرگ قرار داد

مناسیی را برای ارتباط با مناطق و شهرهای مختلف ایران و حتی خارج از کشور ایجاد می‌کرد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علاوه بر زبان فارسی به زبان‌های ترکی و عربی نیز تسلط کامل داشتند که عملاً این ویژگی دایره ارتباط ایشان بااکثر مردم و زائران را گسترده‌تر می‌کرد. به خصوص که آقای خامنه‌ای از قدرت خطابه بسیار بالا یا محتوای علمی فراوان برخوردار بودند که این ویژگی در تعداد اندکی از چهره‌های انقلابی وجود داشت. از سوی دیگر وجود مرحوم آیت‌الله العظمی سیدمحمدهادی میلانی به عنوان یک مرجع تقلید در مشهد و بعد از ایشان و با فاصله اندکی حضور مرحوم آیت‌الله خامنه‌ای و سیدعبدالله شیرازی نیز به عنوان مرجعی دیگر در این شهر و حمایت هر دو از نهضت امام‌خمینی و انقلابیون، فرصت فراوان و مناسبی را برای ترویج فرهنگ انقلاب اسلامی از سوی آیت‌الله خامنه‌ای و بقیه شخصیت‌های انقلابی به یکی از بزرگ‌ترین بسترهای انقلاب تبدیل شد. تمامی مردم مشهد و استان خراسان، همواره نقش اساسی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و همگان‌شان در پیشبرد و پیروزی انقلاب اسلامی و صیانت از نظام برآمده از آن را وارد زبان خود دارند.

روابط و مناسبات ایشان با پدر بزرگ‌تان مرحوم آیت‌الله‌العظمی سیدعبدالله شیرازی را چگونه دیدید؟

از آنجا که جد بزرگوار بنده از یک سو سابقه بسیار خوبی در شهر مشهد و از قیام تاریخی مسجد گوهرشاد در مقابله با رضاخان داشتند و از سوی دیگر یک چهره مهم‌ام و ادامه‌دهنده راه ایشان قلمداد عراق و رژیم شاه در حوزه نجف اشرف بودند و در عین حال اولین کسی محسوب می‌شدند که پس از ورود امام‌خمینی به نجف به دیدار ایشان رفتند و امام نیز علاقه خاصی به ایشان داشتند، مجموعاً این عوامل زمینه‌ای را ایجاد کرده بود که تمامی چهره‌های شاخص انقلاب و حتی عموم مردم به آیت‌الله شیرازی علاقه‌ای وافر و ارادتی فراوان داشته باشند. آیت‌الله خامنه‌ای نیز که از سردمداران مبارزه و از متن جریانات مهم و مختلف حضور داشتند و بودند هم رابطه بسیاری نزدیکی با مرحوم آیت‌الله

شیرازی داشتند. به‌خصوص که علاقه شدیدی بین ایشان ووالد اینجانب مرحوم آیت‌الله سیدمحمد باقر شیرازی (ره) هم ایجاد شده بود تا حدی که آیت‌الله ابوالحسن شیرازی، متفقاً از والد اینجانب - که در شیراز مستقر شده بودند و برنامه‌های درسی خود را در خوردار بودند که این ویژگی در تعداد اندکی از چهره‌های انقلابی وجود داشت. از سوی دیگر وجود مرحوم آیت‌الله العظمی سیدمحمدهادی میلانی به عنوان یک مرجع تقلید در مشهد و بعد از ایشان و با فاصله اندکی حضور مرحوم آیت‌الله خامنه‌ای و سیدعبدالله شیرازی نیز به عنوان مرجعی دیگر در این شهر و حمایت هر دو از نهضت امام‌خمینی و انقلابیون، فرصت فراوان و مناسبی را برای ترویج فرهنگ انقلاب اسلامی از سوی آیت‌الله خامنه‌ای و بقیه شخصیت‌های انقلابی به یکی از بزرگ‌ترین بسترهای انقلاب تبدیل شد. تمامی مردم مشهد و استان خراسان، همواره نقش اساسی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و همگان‌شان در پیشبرد و پیروزی انقلاب اسلامی و صیانت از نظام برآمده از آن را وارد زبان خود دارند.

ارزیابی شما از دوره ۳۷ ساله رهبری آیت‌الله خامنه‌ای و به طور ویژه نقشی که در صیانت از نظام اسلامی در برابر دشمنی‌های ضدانقلاب در داخل و خارج داشتند، چیست؟

حقیقتاً باید اذعان کرد انتخاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به رهبری پس از رحلت حضرت امام، خود یک لطف خاص الهی بود و مدیریت کشور و جهان اسلام، حتماً باید از سوی شخص ایشان انجام می‌گرفت، چراکه آن بزرگوار در طول حیات امام، از متن جریانات مهم و مختلف حضور داشتند و مسئولیت‌های کلیدی متعددی را عهده‌دار و

این راه نیز تجربیات بسیاری را کسب کرده بودند. ایشان همواره مورد تأیید حضرت امام بودند و رهبر کبیر انقلاب اسلامی، بسیاری از امور را به وی محول می‌گردند؛ گذشته از آنکه جناب آقای خامنه‌ای یک دوره سخت از مبارزات پیش از انقلاب را در کنارنامه خود داشتند و از سوی همه انقلابیون داخل و خارج از کشور نیز شناخته شده بودند و هیچ‌کس غیر از ایشان نمی‌توانست شهادت کشور و مدیریت جامعه اسلامی شود. با گذشت زمان نیز این واقعیت بیشتر بر همگان ثابت شد، به خصوص امام دچ‌ار اختیاف شدید میان طیف‌های انقلاب و شخصیت‌های باسابقه شده بود و هر کدام خود را سالکان حقیقی خط امام می‌دانستند، کار بسیار سخت و مشکلی بود. اگر کسی غیر از ایشان رهبری را به عهده می‌گرفت، حتماً نمی‌توانست با آن طیف‌های متعدد و شخصیت‌های با سابقه، تعاملی مناسب داشته باشد. اکنون که معظم‌له عمر شریف خود را با نوشیدن شهد شهادت به دست پلیدترین جنایتکار تاریخ بشریت به پایان برده‌اند، شاهدیم که خود این شهادت، گرچه برای ملت ایران، تمامی انقلابیون و آزادگان دنیا بسیار سخت و دشوار است، نبده رفته و همراه با صهیونیست‌ها به دیوار باعث یک جهش ظلم و انسجام عمومی در داخل و خنثی‌شدن تمامی تبلیغات سوء علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی در خارج از کشور شده و با انتخاب جانشین صالح برای ایشان از سوی خیرگان رهبری در پیش برای همه آنها کسه خیال می‌کردند که خود این شهادت، گرچه برای ملت ایران، تمامی انقلابیون و آزادگان دنیا بسیار سخت و دشوار است، نبده رفته و همراه با صهیونیست‌ها به دیوار باعث یک جهش ظلم و انسجام عمومی در داخل و خنثی‌شدن تمامی تبلیغات سوء علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی در خارج از کشور شده و با انتخاب جانشین صالح برای ایشان از سوی خیرگان رهبری در پیش برای همه آنها کسه خیال می‌کردند

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای پس از رحلت حضرت امام، (الیوم یس الذین کفروا من ندیکم) مصداق واقعی پیدا کرد.

ایشان با استفاده از چه راهبردهایی، توطئه‌ها و فتنه‌های دوران طولانی رهبری خویش را خنثی می‌کردند؟

عرض کردم به لطف خداوند در شخص رهبر شهید انقلاب اسلامی برکات و ویژگی‌هایی بود که مجموع آنها در کس دیگری پیدا نمی‌شد. این ادعا را مرور زمان و عملکرد ایشان در طول ۳۷ سال اخیر نیز به اثبات رساند. به خصوص که در این سال‌ها، جمهوری اسلامی با انبوه توطئه‌ها از سوی دشمنان داخل و

پس از رحلت امام، هیچ‌کس غیر از آیت‌الله خامنه‌ای نمی‌توانست سکاندار مدیریت کشور شود. گذشت زمان نیز این واقعیت بیشتر بر همگان ثابت کرد؛ به خصوص که مدیریت فضای داخل و خارج را پس از رحلت امام که دچ‌ار اختلاف شدد ید میان طیف‌های انقلابی شده بود، بسیار سخت و مشکلی می‌کرد. اگر کسی غیر از ایشان رهبری را به عهده داشت، حتماً نمی‌توانست با آن طیف‌های متنوع، تعاملی مناسب داشته باشد

خارج مواجه بود و کوچک‌ترین خطا در نحوه مواجهه با آنها می‌توانست نظام را ساقط کند. این حسن تدبیر شهید آیت‌الله خامنه‌ای بود که توطئه‌های دشمنان را خنثی کرد و نظام را برپا نگاه داشت؛ نظامی که ریشه‌هایش در سرزمین ایران و حتی خارج از آن هر روز عمیق‌تر و مستحکم‌تر شد.

از منظر شما، اصول و مبانی مکتب سیاسی شهید آیت‌الله خامنه‌ای چیست؟

آیت‌الله خامنه‌ای رهبر عزیز و شهید که از دوران نوجوانی با مکتب امام‌خمینی آشنا شده و در طول سال‌ها در مسیر نهضت اسلامی رشد یافته بودند؛ در طول سالیان پس از انقلاب، در زمره معدود اشخاصی بودند که بیشترین ارتباط را با امام داشتند و این نزدیکی تنگاتنگ خود توانست برای آن بزرگوار یک الگوی بزرگ بسازد. در واقع امام، برای ایشان یک اسوه حسنه بود و در نتیجه حرکت فکری و سیاسی‌شان را شکل داد. بنابراین مکتب سیاسی ایشان، همان مکتب امام‌خمینی است که محکمتان آن معلوم است. از یاد نبریم پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تقریباً سه نسل امام را درک کرده و همواره رهبر شهید انقلاب را دیده و سخنان ایشان را شنیده‌اند، اما ایشان در هر مناسبتی و برایستگی نظام جمهوری اسلامی به شخص و نام رهبر کبیر انقلاب تأکید می‌کردند و همواره خود را نیز ادامه‌دهنده راه ایشان می‌دانستند. ان شاه‌الله همان مسیر از سوی جانشین گرامی ایشان حضرت آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای (دام‌الله) ادامه خواهد یافت.

تحلیل خود را از رویداد شهادت ایشان و نقش آن در بسترسازی پیروزی جمهوری اسلامی در جنگ اخیر بیان کنید؟

دشمن خیال کرده بود با به شهادت رساندن سکاندار نظام و جمعی از سران نظامی، امنیتی و سیاسی از یک سو و نفوذ در داخل کشور و آماده‌سازی چند صد نفر مزدور و خود رفته خود را برای میداناری و سوء استفاده از خلأ مدیریت از سوی دیگر، خواهد توانست نظام را سرنگون کند. او در پی آن بود که فرزند مزدور و سرسپرده شاه ملعون را که با کمال وقار و تدبیر با نتایج‌های جنایتکار و کودک‌کش عکس یادگاری می‌گیرد و با گدازشتن کلاه مخصوص یهودیان به دیوار نبده رفته و همراه با صهیونیست‌ها به دیوار می‌پردازد را پیروزمندانه به ایران برگرداند و همانگونه که روزی تروویست را بر سوریه گماشتند او را نیز شاه جدید ایران اعلام نمایند! اما به لطف الهی، هیچ‌کدام از آرزوهای ترامپ و نتانیاهو محقق نشد و تمام مزدوران و وابستگان به آنان از سوی مردم شریف و انقلابی ایران و سربازان گمنام امام زمان (عج)، به سرعت شناسایی و دستگیر شدند و امید دشمنان برای تحریک مردم علیه نظام نیز ناکام ماند. این مردم غیور با حضور پر شور خود در میدان تمامی شهرهای بزرگ و کوچک و حتی روستاها تا امروز و هر زمان که لازم باشد، توطئه مزدوران را خنثی و به چپانین اثبات کردند که ملت ایران با وجود فشارها و سختی‌های اقتصادی، همچنان به نظام مقدس جمهوری اسلامی پایبند است و راه بر جیره‌خواران آمریکایی صهیونی می‌بندد و همه تحلیل‌ها و پیشگویی‌های رسانه‌های معاند مزدور را با حضور خویش خنثی می‌کند. اکنون ترامپ جنایتکار که تسلیم بی‌چون و چرای ایران را خواسته بود، دایلاًنه تمسای دیدار با رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای را دارد و در مواردی نیز ادعا کرده که دیگر مایل به جنگ با ایران نیست و تنها مسیر مذاکرات را طی خواهد کرد! حتی اخیراً اعلام کرد او مانع از حمله رژیم صهیونیستی به ایران شده و در موضع‌گیری جدید، نقش فرامرزی و منطقه‌ای ایران را نیز به شکلی ضمنی پذیرفته است.

ظاهرأ برای شما در تحقیق پیرامون نهج‌البلاغه شریف، بیانات آیت‌الله خامنه‌ای انگیزه‌ساز بوده است، در این‌باره قدری توضیح دهید؟

بله، چون آیت‌الله خامنه‌ای در سخنرانی‌شان در اولین گنگره نهج‌البلاغه در سال ۱۳۶۳ و حسینیه ارشاد اظهار داشتند: یکی از کارهایی که از مدت‌ها پیش همواره ضرورت‌ش را احساس می‌کردم، پیداکردن افتاده‌ها با محذوفات شریف

رضی (رض) در نهج البلاغه بوده است. ایشان پس از صحبت مفصلی درباره ضرورت انجام یک کار تحقیقی گسترده در جهت یافتن بخش‌های مکمل از صاحبان همت خواستند به این مهم بپردازند. اینجانب که از طرف دفتر حضرت امام در آن مراسم شرکت کرده بودم این پیشنهاد را پسندیدم، اما به علت مشغله زیادی که در آن مقطع داشتم، امیدوار بودم کسی به انجام این کار مبادرت کند وچندین بار درباره عملی شدن این پیشنهاد از دست‌اندرکاران سؤال کردم، ولی متناسباًفانه آنها صراحتاً اعلام کردند که تاکنون توجهی به این پیشنهاد نشده است! پس از چند سال و در مقطعی که توانستم فراغتی حاصل کنم، با توکل به خداوند و توسل به حضرت مولا(ع) این کار شروع کردم، اما هیچ‌گاه گمان نمی‌بردم که ورود به این اقیانوس بی‌کران و تحقق آرزوی دیرین رهبر شهید بیش از ۲۸ سال مسیر بسیار سخت جهت یافتن منابع مختلف در کتابخانه‌های سراسر کشورهای جهان را در پیش خواهد داشت، ولی بحمدالله و با وجود عدم برخورداری از هیچ‌گونه پشتیبانی ارگانی، این کار را آغاز کردم و در این مسیر انواع دشواری‌ها را تحمل کردم تا در نتیجه اولین نسخه «تمام نهج‌البلاغه» بااستناد به ۲۹ عنوان منبع و همراه با شرح چهار نفر از بزرگان علمای اهل سنت در مقاطع زمانی مختلف، در بیروت چاپ و انتشار یافت. با این حال و پس از مدتی، امکان توسعه تحقیق بیشتر شد و پس از چهار سال فعالیت، نسخه‌ای بااستناد به ۱۰۱ منبع انتشار یافت که این اثر از سوی گنگره نهج‌البلاغه به عنوان کتاب سال انتخاب شدد و دفتر رهبر شهید نیز تعداد هزار نسخه از آن را خریداری و به علما اهدا کرد. این شرایط بنده را تشویق کرد که دایره تحقیق را توسعه دهم و از نسوی برخی شخصیت‌ها و ارگان‌ها نیز همکاری بیشتری انجام گرفت و بعد از چند سال، نسخه دیگری بااستناد به ۷۷۰ منبع و در هشت جلد در بیروت منتشر شد که این مجموعه از سوی حوزه علمیه قم به عنوان کتاب سال انتخاب شدد. با این حال بسیاری از دوستان محقق پیشنهاد دادند که یک نسخه از کتاب جهت استفاده عموم و با حذف منابع تهیه شود. در این مرحله نیز با عنایت حضرت مولا (ع)، تحقیقات ادامه پیدا کرد و با اضافه بیش از ۴۰۰ منبع و استناد به هزار و ۲۰۰ عنوان، چهارمین نسخه تمام نهج‌البلاغه در یک جلد هزار و ۵۵۱ صفحه در بیروت نشر یافت. این نسخه علاوه بر تحقق خواسته رهبر شهید، به اغلب شیپات درباره بسند خطبه‌های این مجموعه نیز پاسخ گفته است.

در پایان به شماه‌ای از خاطرات خود از دوره طولانی آشنایی با رهبر شهید اشاره کنید؟
خوشبختانه دفتر حفظ و نشر آثار رهبر شهید در مشهد مقدس، طی چندین روز و در ۱۶ قسمت، شماه‌ای از خاطرات اینجانب از شهید آیت‌الله خامنه‌ای را ضبط کردند که ان‌شاه‌الله هر وقت صلاح دیدند قسمت‌هایی را که مناسب می‌دانند، منتشر خواهند کرد. در این مقام به یک خاطره اشاره می‌کنم. در سال ۱۳۵۸، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و آیت‌الله هاشمی رفسنجانی به حج مشرف شدند و بنده نیز در آن سال از سوی وزارت ارشاد به عنوان نماینده تام‌الاختیار در این آیین تعیین شده بودم. شهید آیت‌الله محلاتی و آیت‌الله انواری نیز نمایندگان حضرت امام در حج بودند. مقامات عربستان برای رهبر شهید و مرحوم هاشمی رفسنجانی - که در آن مقطع از اعضای شورای انقلاب بودند- یک هتل فاخر در نظر گرفته بودند، ولی آنان هتل را ترک کردند و به طور ناشناس، به محل بعثه امام آمدند و در تمام اعمال حج در کنار هم بودیم. توفیق داشتم که در مسیر عرفات تا منا همراه با حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و اعضای شمام باشم که در این جمع دکتر ناصر میناجی وزیر وقت ارشاد و همچنین دکتر بدایله سجایی از اعضای شورای انقلاب نیز حضور داشتند. در مشعر الحرام، رهبری شهید و اینجانب مشغول تهیه سنگ ریزه‌ها جهت رمی جمرات شدیم و سپس روی همان زمین و بدون وجود زیرانداز خوابیدیم و با طلوع فجر بیدار شدیم و پس از اقامه نماز به سوی منا حرکت کردیم که در مسیر نیز وقایع جالبی اتفاق افتاد. در اول منا، مرحوم هاشمی که قبلاً مورد سوء قصد قرار گرفته بود را گم کردیم و چندین ساعت همگی نگران ایشان بودیم تا آنکه ایشان به مقر بعثه آمد و به تفصیل ماجرای گمشدن خود و رسیدن به یک کاروان ایرانی و شناخته‌شدن از نسوی بعضی از حجاج و در نتیجه راهنمایی به دفتر بعثه را بیان کردند. خاطره دیگری اینکه در یک روز جمعه، اتفاقاً در منزل حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در خیابان ایران بودم. ایشان گفتند: بیا با هم به نماز جمعه برویم. در خدمت ایشان به طرف دانشگاه تهران حرکت کردیم و در مسیر با علم به تسلط ایشان به زبان عربی و اشتیاق عاشقان انقلاب و امام در کشورهای عربی در سر تاسر جهان به ایشان پیشنهاد کردم که در پایان خطبه‌های نماز جمعه، قسمتی را به زبان عربی ایراد کنند و معظم‌له نیز این پیشنهاد را پسندیدند. از هنته بعد، ایشان قسمت پایانی خطبه‌های نماز جمعه را به زبان عربی و با لهجه دقیق و زیبا القا می‌کردند که این امر بعدها از سوی برخی ائمه جمعه موقت تهران هم اجرا شد.

۲۷ آذر ۱۳۸۵، حسینیه امام خمینی، دیدار حجت‌الاسلام والمسلمین سیدصادق موسوی شیرازی با شهید آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای

محمدباقر محمدیاریان